

nieuwsbericht

Uitgave 2, 26 februari 2015

Graag informeren wij u over het volgende:

1. Pilotregio's landelijk zorgpad COPD longaanval met ziekenhuisopname
2. Arbobalans 2014: veel leed door beroeps(long)ziekten
3. Opening nieuw Nederlands Astmacentrum Davos
4. Beschikbaar: landelijk uniform aanvraagformulier stoppen met roken zorg
5. Kom naar de Longdagen 2015!
6. LAN presenteert rapport Goed Gebruik Inhalatiemedicatie astma / COPD
7. Inhalatorgebruik.nl: zorg dat u er lucht van krijgt!
8. Boek over inhalatietechnologie uitgebracht
9. Longen op de agenda
10. CAHAG cursus voor praktijkondersteuners en huisartsen
11. Meer informatie over de Long Alliantie Nederland
12. Aanmelden voor dit nieuwsbericht

1. pilotregio's landelijk zorgpad COPD longaanval met ziekenhuisopname

Longaanvallen veroorzaken veel leed, ziekenhuisopnames en kosten. In het kader van het Nationaal Actieprogramma Chronische Longziekten heeft de LAN de ambitie 25% minder ziekenhuisopnamedagen voor COPD longaanvallen te realiseren. Hiertoe wordt het "landelijk transmuraal zorgpad COPD longaanval met ziekenhuisopname" opgesteld, dat focust op betere zorg tijdens en na de ziekenhuisopname en op patiënten met (een grote kans op) heropnames. In 2015 wordt versie 1.0 van dit zorgpad opgeleverd dat vervolgens wordt getest in pilotregio's.

De afgelopen periode hebben ziekenhuizen en zorggroepen de mogelijkheid gekregen zich aan te melden als kandidaat pilotregio om als eerste het zorgpad in de eigen regio te testen. Het aantal aanmeldingen heeft alle verwachtingen overtroffen met in totaal 31 aanmeldingen. De kwaliteit van de aanmeldingen is groot.

Er is budget voor zes pilotregio's. De LAN heeft de wens om het zorgpad in zoveel mogelijk verschillende omgevingen te testen, zodat het landelijk op te stellen zorgpad toepasbaar zal worden voor heel Nederland. Daarom is bij de selectie van pilotregio's scherp gekeken naar de aanmeldingen aan de hand van de van tevoren opgestelde criteria. Zo is er onder andere gekeken naar spreiding in soort ziekenhuis, geografische spreiding, het aantal patiënten dat bij ziekenhuis en zorggroep onder behandeling is, het aantal (her)opnames, de opnameduur, de mate van samenwerking tussen ziekenhuis en zorggroep en de preferente zorgverzekeraar.

Op basis van het document [Overwegingen keuze pilotregio's](#) heeft de LAN de volgende regio's gekozen:

- Maastricht UMC & Zorg In Ontwikkeling (Limburg)
- Haga ziekenhuis; Medisch Centrum Haaglanden & ELZHA (Eerstelijns Zorggroep Haaglanden); Arts en Zorg; Stichting Haagse Gezondheidscentra (Zuid Holland)
- Slotervaartziekenhuis & ROHA (Noord Holland)
- Rijnstate ziekenhuis & zorggroep Arnhem (Gelderland)
- Ommelanden ziekenhuis & St EZA; de Groninger Huisartsen Coöperatie (GHC) (Groningen)
- Waterland ziekenhuis; Zaans Medisch Centrum & Stichting Eerstelijns Zorggroep (SEZ) & Eveen (Noord Holland)

Gezien de hoge kwaliteit van de aanmeldingen en de wens het zorgpad in zoveel mogelijk verschillende omgevingen te testen (om de uiteindelijke landelijke opschaling te bevorderen) verkend de LAN de mogelijkheden om nog meer pilotregio's te laten starten. In 2015 gaat de pilot van start. Meer informatie over het zorgpad is te vinden op: www.longalliantie.nl/zorgpad

2. Arbobalans 2014: veel leed door beroeps(long)ziekten

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is de [Arbobalans 2014](#) uitgebracht. Dit tweejaarlijkse onderzoek van TNO geeft inzicht in werknemers, ziekteverzuim, arbeidsongevallen en beroepsziekten per branche in Nederland.

De beroepsbevolking in Nederland bestaat uit 8,2 miljoen werkenden, waarvan 1/3 met een chronische aandoening of beperking. 91% van de werknemers beoordeelt de eigen gezondheid als goed tot uitstekend. De helft van de mensen met een chronische ziekte of beperking geeft aan in het werk te worden beperkt door deze aandoening.

De kosten van ziekteverzuim bedragen 11,5 miljard euro per jaar, bij een gemiddeld ziekteverzuimpercentage van 4%. Medewerkers met een chronische ziekte hebben gemiddeld een hoger verzuimpercentage. Een eerder uitgevoerde studie van het Trimbos Instituut becijferde dat het arbeidsverzuim van mensen met een longziekte jaarlijks €1 miljard euro kost. In de Arbobalans 2014 komt vooral psychosociale arbeidsbelasting (PSA) naar voren als reden voor extra verzuim.

In 2013 verzuimden 192.000 mensen als gevolg van een arbeidsongeval. In 2012 overleden 35 mensen aan een dodelijk arbeidsongeval. Positief is dat al jaren een dalende trend zichtbaar is in het aantal mensen dat verzuimt of sterft door een arbeidsongeval. Arbeidsongevallen (vallen van hoogte, contact met bewegende delen van een machine etc.) zijn direct zichtbaar en daarom is er veel aandacht voor.

Het rapport sluit af met een hoofdstuk over beroepsziekten. Geen hoofdstuk om vrolijk van te worden. De totale ziektelast door arbeidsrisico's bedraagt 4,7% van de totale ziektelast in Nederland. De beroepsziekten met de hoogste ziektelast zijn aandoeningen aan het bewegingsapparaat (28% van de totale ziektelast door arbeidsrisico's), psychische stoornissen (24%) en ziekten aan de ademhalingswegen (15%). Werken met gevaarlijke stoffen is een belangrijke oorzaak van onder meer longziekten. Het is een arbeidsrisico waar één op de vijf werknemers mee te maken heeft.

Gekeken naar ziektebeelden is COPD zelfs de op één na schadelijkste beroepsziekte. Het totaal aantal verloren DALYs (Daily Adjusted Life Years) veroorzaakt door aandoeningen van het ademhalingsstelsel, longkanker en mesothelioom bedraagt 58.700, ruim een kwart van het totaal in Nederland. Gevaarlijke stoffen zijn verantwoordelijk voor de meerderheid van deze ziektelast. In 2020 wordt verwacht dat dezelfde aandoeningen

verantwoordelijk zijn voor 70.900 verloren gezonde levensjaren, waarbij COPD alleen al goed is voor iets meer dan de helft van dit verlies.

In Nederland overleden in 2013 ruim 3.700 mensen aan een beroepsziekte, waarvan meer dan 2.000 aan een longziekte: astma, COPD, longkanker, mesothelioom. Opvallend is dat de aandacht voor deze sterfte veel geringer is dan de sterfte aan directe arbeidsongevallen.

De Long Alliantie Nederland zet zich in het kader van het Nationaal Actieprogramma Chronische Longziekten (onder andere) in voor het terugdringen van het arbeidsverzuim onder mensen met een longziekte met 15% en voor een vermindering van de sterfte aan astma en COPD van 10%. De Arbobalans 2014 is HIER te vinden.

3. Opening nieuw Nederlands Astmacentrum Davos

Kinderen en volwassenen met ernstig astma die ondanks goede medische zorg in Nederland hun ziekte niet onder controle krijgen, kunnen voor specialistische behandeling van ernstig astma naar het NAD, met als doel de astma te stabiliseren en de regie over hun eigen leven terug te krijgen.

Op 5 februari jl. is de nieuwbouw van het Nederlands Astmacentrum Davos (NAD) officieel geopend. Het NAD is binnen Davosverhuisd naar de nieuwbouw om de patiëntenzorg toekomstbestendig te houden en efficiënter te kunnen werken. Het NAD zit in hetzelfde gebouw als de Zwitserse kliniek 'Zürcher Höhenklinik Davos Clavadel' voor onder andere longrevalidatie. De nieuwe locatie van het NAD ligt op 1700 meter hoogte waar door het ontbreken van allergenen in combinatie met intensieve training bijzondere gezondheidseffecten bereikt kunnen worden.

Het Zorginstituut Nederland (ZiNL) heeft in december 2014 het "standpunt behandeling van (ernstig) astma in het hooggebergte" uitgebracht. Het ZiNL doet op dit moment geen uitspraak over de effectiviteit van hooggebergtebehandeling voor kinderen en volwassenen met ernstig (refractair) astma en handhaaft de hooggebergte behandeling voor deze groep patiënten als te verzekeren prestatie in de basisverzekering. Het ZiNL doet dit onder de voorwaarde dat er de komende jaren onderzoek plaatsvindt naar de toegevoegde waarde van deze behandeling. In 2018 beoordeelt het ZiNL de effectiviteit van deze behandeling opnieuw.

Het bevorderen van goede randvoorwaarden voor uitvoering van het onderzoek en het faciliteren dat alle belanghebbende organisaties bij dit onderzoek betrokken worden, ziet de LAN als rol voor zichzelf op dit dossier. Hiertoe is een begeleidingscommissie ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van de Vereniging Nederland Davos, Longfonds patiëntenvereniging, NVALT, NVK/SKL, LCN, Zorgverzekeraars Nederland en Achmea. Merem is als zorgorganisatie verantwoordelijk voor de onderzoeken. Op dit moment wordt hard gewerkt aan het opstellen van de onderzoeksdesigns om de onderzoeken zo snel mogelijk te starten.

Meer informatie over de opening van het NAD is [HIER](#) te vinden en het standpunt van het Zorginstituut Nederland is [HIER](#) te vinden.

4. Beschikbaar: landelijk uniform aanvraagformulier stoppen met roken zorg

Vanaf heden is beschikbaar het "landelijk uniform aanvraagformulier stoppen met roken zorg". Dit formulier kan gebruikt worden bij het starten van de stoppen met roken zorg bij alle zorgverzekeraars. Het doel van het formulier is het aanvragen van de stoppen met roken zorg te uniformeren en te vergemakkelijken, zodat deze zorg zo laagdrempelig mogelijk kan worden verleend en zoveel mogelijk mensen stoppen met roken.

LANDELIJK UNIFORM AANVRAAGFORMULIER STOPPEN MET ROKEN ZORG

Het formulier is ontwikkeld en vastgesteld door het Partnership Stop met Roken, Zorgverzekeraars Nederland en de Long Alliantie Nederland. Het formulier is te downloaden van de websites van de [LAN](#) en [Zorgverzekeraars Nederland](#).

5. Kom naar de Longdagen 2015!

Op dinsdag 21 en woensdag 22 april 2015 worden voor het vierde achtereenvolgende jaar de Longdagen georganiseerd in de jaarbeurs in Utrecht.

De organisatie van dit congres is in handen van meerdere organisaties binnen de chronische longzorg, zoals de NRS, NVALT, NVLA, CAHAG, NVK, het Longfonds, KNGF en de LAN.

De Longdagen zijn bedoeld voor alle betrokkenen bij de chronische longzorg, zoals patiënten, zorgverleners, onderzoekers en beleidsmakers. Het is dé ontmoetingsplaats voor uitwisseling van kennis en ervaring tussen professionals die zich bezig houden met de zorg voor longpatiënten en met wetenschappelijk onderzoek naar longziekten. Er is een speciaal programma dat gericht is op het publiek. Ook is het mogelijk om een abstract in te dienen voor dit congres. Meer informatie en aanmelden kan op www.longdagen.nl

6. LAN presenteert rapport Goed Gebruik Inhalatiemedicatie astma / COPD

Inhalatiemedicatie vormt een belangrijk onderdeel van de zorg voor een groot deel van de circa één miljoen mensen met een chronische longziekte. In het kader van het Nationaal Actieprogramma Chronische Longziekten wil de LAN het rendement van inhalatiemedicatie vergroten met 20% (gemeten in kwaliteit van leven van de patiënt per

geïnvesteerde euro). Om dit doel te helpen bereiken heeft de LAN het rapport Goed gebruik inhalatiemedicatie astma en COPD uitgebracht.

Het rapport bestaat uit drie delen. Het eerste deel gaat in op inhalatiemedicatie als onderdeel van optimale integrale ketenzorg, zoals beschreven in de Zorgstandaarden astma en COPD. Als iedereen zich houdt aan de integrale ketenzorg kan zoveel mogelijk winst in kwaliteit van leven, doelmatigheid en patiënttevredenheid worden bereikt. Om dit te bereiken worden "leidende principes voor goed gebruik van inhalatiemedicatie astma en COPD" geformuleerd.

Het tweede deel van het rapport start met de conclusie "pas geen preferentiebeleid bij inhalatiemedicatie toe, tenzij binnen randvoorwaarden". Als integraal ketenbeleid volledig wordt doorgevoerd waarbij tegelijk met kwaliteit en opbrengsten van de behandeling ook oog is voor de kosten, zijn allerlei ingrepen (zoals preferentiebeleid) niet nodig om keuzes van actoren te sturen. Door diverse oorzaken is er vaak geen optimaal integraal ketenbeleid. Preferentiebeleid bij inhalatiemedicatie is niet zonder risico's voor patiënten, daarom formuleert het rapport "randvoorwaarden voor preferentiebeleid bij inhalatiemedicatie astma en COPD".

Het derde deel van het rapport gaat in op het monitoren en evalueren van de voortgang, zodat gericht kan worden bepaald in hoeverre sprake is van integraal ketenbeleid en welk beleid gevoerd kan worden om optimale kwaliteit, doelmatigheid en patiënttevredenheid te bereiken.

Het rapport sluit af met conclusies zoals: maak integrale ketenzorg voor astma mogelijk, zet in op het voorkomen van longaanvallen, versterk therapietrouw, gebruik de landelijke infrastructuur eenduidige inhalatie instructie (www.inhalatorgebruik.nl), versterk het kostenbewustzijn onder zorgverleners en patiënten, zorg voor goede implementatie met evaluatiemomenten. Aanbevelingen zijn gericht aan alle betrokken groeperingen: overheid, zorgverzekeraars, zorgverleners, patiënten, farmaceutische bedrijven en aan de LAN. Het rapport wordt aan alle groeperingen uitgereikt en de LAN zet zich er voor in dat de aanbevelingen worden gevolgd, zodat longpatiënten nog betere integrale ketenzorg ontvangen en meer baat hebben van inhalatiemedicatie. Het rapport is [HIER](#) te vinden.

7. Inhalatorgebruik.nl: zorg dat u er lucht van krijgt!

Maar liefst 70% van longpatiënten maakt fouten bij het inhaleren. Dit kan leiden tot meer medicatiegebruik, meer bijwerkingen en meer ziekenhuisopnamen. Veel patiënten blijken tegenstrijdige informatie te ontvangen van de betrokken zorgverleners. Het resultaat is verwarring en fouten bij het inhaleren.

Eenduidige instructies zijn belangrijk voor de patiënt. Op de juiste manier inhaleren is niet eenvoudig. Eenduidige uitleg is dringend gewenst. Het stimuleert de medicatietrouw als iedereen werkt volgens dezelfde gebruiksaanwijzingen, protocollen en technieken.

De Long Alliantie Nederland ontwikkelde landelijk eenduidige inhalatieprotocollen samen met zorgverleners en samenwerkingspartners waaronder Stichting IMIS. Zorgverzekeraar VGZ heeft het project ondersteund. Samen met patiënten zijn door het Longfonds gebruiksaanwijzingen gemaakt. Alle informatie is te vinden op www.inhalatorgebruik.nl

8. Boek over inhalatietechnologie uitgebracht

Er is de laatste tijd veel aandacht voor inhalatie technologie en instructie. Dit is een goed teken omdat er veel diversiteit is in inhalatoren en inhalatiemedicamenten. Hierdoor neemt de keuzevrijheid toe, maar door de veelheid is het soms ook lastig om een goede keuze te kunnen maken. Daarom is door Paul Hagedoorn, senior onderzoeker bij de Basiseenheid Farmaceutische Technologie en Biofarmacie van de Rijksuniversiteit Groningen, en Titia Klemmeier, longverpleegkundige, een boek geschreven met als titel ‘Inhalatie Technologie & Instructie’. Dit boek is bedoeld voor alle zorgverleners betrokken bij inhalatie medicatie en andere geïnteresseerden.

Zo wordt er onder andere ingegaan op de anatomie van de luchtwegen en het technische aspect van inhalatie. Aan bod komt de keuze van het te kiezen inhalatiesysteem en veelvoorkomende fouten & misverstanden. Een nuttig en leerzaam naslagwerk voor iedereen die met inhalatiemedicatie van doen heeft.

Het boekje is voor 34,94 euro te bestellen via www.esculaapmedia.nl

9. Longen op de agenda

Hieronder een overzicht van relevante congressen en bijeenkomsten op het gebied van longen en gerelateerde onderwerpen.

Wanneer	Wat	Meer informatie
Meerdere data in 2015	Diverse nascholingen op het gebied van Longzorg 	Voor meer informatie, klik HIER
Meerdere data in 2015	Diverse symposia en congressen op het gebied van Longzorg 	Voor meer informatie, klik HIER
4-7 maart 2015	Hoogtestage in de KNO, een neusje voor allergie. Cursus voor KNO artsen, KNO i.o. en allergologen.	www.davosschool.nl
5 maart 2015	V&VN Longverpleegkundigen regiobijscholing Oost	www.healthinvestment.nl

12 maart 2015	V&VN Longverpleegkundigen regiobijscholing Midden	www.healthinvestment.nl
15-18 maart 2015	Op de Hoogte van Astma, Longartsensymposium voor longartsen en longartsen i.o. Davos, Zwitserland	www.davosschool.nl
17 maart 2015	V&VN Longverpleegkundigen regiobijscholing Noord	www.healthinvestment.nl
24 maart 2015	CAHAG Cursus voor praktijkondersteuners en huisartsen te Amsterdam	www.cahag.nl
25-28 maart 2015	Chronische obstructieve longziekten in de praktijk, huisartsencursus. Davos, Zwitserland	www.davosschool.nl
9 april 2015	V&VN Longverpleegkundigen regiobijscholing Zuid	www.healthinvestment.nl
16 april 2015	CAHAG Cursus voor praktijkondersteuners en huisartsen te Zwolle	www.cahag.nl
17 april 2015	LAN Ledenvergadering	
21 en 22 april 2015	Longdagen 2015	www.longdagen.nl
28 mei 2015	Sleepless 2015: zuurstof, beademing, OSAS.	www.vivisol.nl
2 juni 2015	V&VN Ledendag	www.healthinvestment.nl
18 juni 2015	Breathless 2015	www.vivisol.nl
10 september 2015	Nationaal Pulmonaal Congres	www.healthinvestment.nl
20 oktober 2015	V&VN Longverpleegkundigen regiobijscholing Zuid	www.healthinvestment.nl
29 oktober 2015	V&VN Longverpleegkundigen regiobijscholing Noord	www.healthinvestment.nl
3 november 2015	V&VN Longverpleegkundigen regiobijscholing Oost	www.healthinvestment.nl
12 november 2015	V&VN Longverpleegkundigen	www.healthinvestment.nl

	regiobijscholing Midden	
2 oktober 2015	LAN Ledenvergadering	
10 december 2015	V&VN Longsymposium	www.healthinvestment.nl
18 december 2015	LAN Ledenvergadering	

De agenda kunt u ook vinden op onze website www.longalliantie.nl. Als u gegevens wilt aanleveren voor "Longen op de Agenda" dan kunt u die sturen naar nijdeken@longalliantie.nl.

10. CAHAG cursus voor praktijkondersteuners en huisartsen

In het voorjaar 2015 organiseert CAHAG wederom tweemaal een landelijke cursus astma en COPD voor praktijkondersteuners en huisartsen.

In deze eendaagse cursus besteedt de CAHAG aandacht aan nieuwe ontwikkelingen en actuele discussiepunten rond de zorg bij astma en COPD. Daarnaast biedt de CAHAG een groot aantal keuzeworkshops aan (14 mogelijkheden), waarin problemen uit de dagelijkse praktijk centraal staan.

In 2015 wordt de CAHAG cursus op dinsdag 24 maart gehouden in Amsterdam en op donderdag 16 april in Zwolle.

De kwaliteit wordt gegarandeerd door het inzetten van zeer ervaren docenten (vaak kaderhuisartsen of ervaren praktijkondersteuners) die ook in de praktijk werkzaam zijn. Voor meer informatie en inschrijven, zie de website van CAHAG: www.cahag.nl

11. Meer informatie over de Long Alliantie Nederland

De Long Alliantie Nederland (LAN) is de federatieve vereniging van vooraanstaande partijen in Nederland op het gebied van chronische longzorg. De doelen van de LAN zijn:

- Het terugdringen van het aantal mensen met chronische longaandoeningen;
- Het terugdringen van de ernst van hun ziekte en het aantal sterfgevallen als gevolg van chronische longaandoeningen;
- Het bevorderen van de kwaliteit van leven van mensen met chronische longaandoeningen.

Leden van de Long Alliantie Nederland:

- Longcentra Nederland;
- Longfonds patiëntenvereniging ([Longfonds](#));
- Longfonds stichting ([longfonds](#));
- Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie ([KNGF](#));
- Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter Bevordering der Pharmacie ([KNMP](#));
- Nederlands Instituut van Psychologen ([NIP](#));
- Nederlands Respiratoir Samenwerkingsverband ([NRS](#));
- Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose ([NVALT](#));
- Nederlandse Vereniging van Diëtisten ([NVD](#));
- Nederlandse Vereniging van Longfunctieanalisten ([NVLA](#));
- Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde ([NVK](#));
- SAN Centra voor Medische Diagnostiek ([SAN](#));

- Stichting COPD en Astma Huisartsen Adviesgroep ([CAHAG](#)) namens het Nederlandse Huisartsen Genootschap ([NHG](#)) en de Landelijke Huisartsen Vereniging ([LHV](#))
- V&VN Longverpleegkundigen, mede namens de V&VN Praktijkverpleegkundigen & Praktijkondersteuners ([V&VN](#))
- Vereniging Nederland-Davos ([Nederland-Davos](#));

Bedrijfsleden:

- Achmea ([Achmea](#));
- Almirall ([Almirall](#));
- AstraZeneca ([AstraZeneca](#));
- Boehringer Ingelheim ([Boehringer Ingelheim](#));
- Chiesi Pharmaceuticals ([Chiesi](#));
- GlaxoSmithKline ([GSK](#));
- Focus Care Pharmaceuticals ([Focus Care](#))
- Meda Pharma ([Meda Pharma](#));
- Medidis ([Medidis](#));
- Mediq ([Mediq](#));
- Mundipharma Pharmaceuticals ([Mundipharma Pharmaceuticals](#))
- Novartis ([Novartis](#));
- Nutricia ([Nutricia](#));
- Takeda ([Takeda](#));
- Pfizer ([Pfizer](#));
- Sandoz ([Sandoz](#));
- Teva Pharma Nederland ([Teva](#))
- Coöperatie VGZ ([CVGZ](#)).

Gezamenlijk maken deze partijen zich hard voor een optimale preventie en zorg voor mensen met een chronische longaandoening. Samenwerking binnen de LAN moet zorgen voor synergie. Contactgegevens: Long Alliantie Nederland, Stationsplein 125, 3818 LE Amersfoort, KvK 32143205, Triodos Bank 390227919, info@longalliantie.nl en telefoonnummer 033-4218418.

12. Aanmelden voor dit nieuwsbericht

Dit maandelijks digitale nieuwsbericht is bedoeld om u te informeren over de Long Alliantie Nederland. Geadresseerden zijn leden, relaties en belangstellenden van de LAN.

Als u zich wilt opgeven of afmelden voor dit nieuwsbericht, of als meer personen binnen uw organisatie dit nieuwsbericht willen ontvangen, dan kunt u dat doorgeven aan: nijdeken@longalliantie.nl en telefoonnummer 033 - 421 84 18.